

PARTNERYSTĖS PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO ĮSISAVINANT ES STRUKTŪRINĘ PARAMĄ VERTINIMAS

SANTRAUKA

ES Tarybos reglamento Nr. 1083/2006 11 straipsnis įpareigoja valstybes nares laikytis partnerystės principo veiksmų programų rengimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo srityse. Partnerystė šiame kontekste apibrėžiama kaip įvairių partnerių – regionų ir vietos valdžios institucijų, socialinių ir ekonominių partnerių, nevyriausybių ir kt. organizacijų – įtraukimas į veiksmų programų rengimą, įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą.

Šiuo vertinimu siekta nustatyti, kaip šio principo laikomasi Lietuvoje. Buvo įvertinti trys aspektai: pirma, teisės aktų nuostatų partnerystės srityje taikymas ir skirtingų partnerystės formų efektyvumas ir nauda; antra, partnerystę įtakojantys veiksniai bei partnerių pajėgumas; trečia, geroji praktika partnerystės srityje.

Vertinimas nustatė teigiamus ir neigiamus aspektus. Teigiami aspektai yra tai, jog nuo 2004-2006 m. BPD programavimo proceso pradžios padaryta ženkli pažanga diegiant partnerystės principą. Be to, apklausų būdu nustatyta, jog didžioji dalis tiek atsakingų institucijų, tiek ir socialinių bei ekonominių partnerių yra labiau patenkinti nei nepatenkinti partnerystės principo įgyvendinimu Lietuvoje bei supranta šio principo naudą. Taip pat nustatyta, jog partnerystės proceso dalyvių nuomone, partnerystės poveikis ES struktūrinės paramos panaudojimo procesui yra vidutinis, t.y. partnerystė nėra tik formalus reikalavimas.

Vertinimo metu taip pat buvo identifikuoti tam tikri neigiami aspektai. Pirma, partnerystės principo įgyvendinimo reglamentavimas Lietuvos nacionaliniuose teisės aktuose yra platus ir abstraktus. Minėtus nacionalinius teisės aktus detalizuojančiose vidiniuose institucijų dokumentuose nėra pakankamai aiškiai apibrėžti partnerių įtraukimo į sprendimų priėmimą mechanizmai (teisės, atsakomybė, partnerių atrankos principai ir kriterijai, kas, kada ir kokių sprendimų priėmimo gali dalyvauti ir kt.).

Antra, programuojant, įgyvendinant ir vertinant ES paramą, partneriai aktyviausiai dalyvavo svarstant jau parengtus sprendimus, tačiau nepakankamai sistemingai ir plačiai buvo įtraukti į ankstyvąjį sprendimų priėmimo proceso etapą. Ne visada ir ne visiems partneriams yra aišku, kada rengiami tam tikri sprendimai, ir kuriuo momentu jie turi galimybę įsitraukti į diskusijas, teikti siūlymus, alternatyvas.

Trečia, partnerių išteklių ir gebėjimų agreguoti skirtingų socialinių ir ekonominių grupių interesus ir juos atstovauti aktyviai dalyvaujant sprendimų priėmimo procese yra svarbi efektyvios partnerystės kliūtis. Be to, dauguma socialinių ir ekonominių partnerių nurodė, jog siekis atstovauti organizacijos narių interesus naudojant ES paramą yra vienas svarbiausių motyvų dalyvauti partnerystės procese. Tai gali kelti riziką skaidrumo ir nešališkumo principų įgyvendinimui.

Atliktas vertinimas išsamiai atsakė į aštuonis vertinimo klausimus, identifikavo penkias rizikas ir suformulavo penkias vertinimo rekomendacijas partnerystės proceso ES struktūrinių fondų panaudojimo srityje tobulinimui.